

Лінгвістичні технології формування аналітичної компетенції у магістрантів

Коляда-Березовська Тетяна

Кафедра ДІД

Одеський національний політехнічний університет

tfkb@mail.ru

Удовицька Альона

Кафедра ДІД

Одеський національний політехнічний університет

superstar2011.1@mail.ru

Comparative analysis of terms is considered as a tool for the formation in the educational process of the analytical competence of specialists.

Ключові слова: аналітична компетенція, наукова критика, конструктивна критика, рецензія

Загальною тенденцією вищої освіти сьогодні, на думку багатьох науковців, є орієнтація на розвиток творчих здібностей особистості шляхом введення гнучких та проектних форм навчання, забезпечення індивідуальних траєкторій навчання студентів для підготовки фахівців, здатних поряд зі стандартними схемами реалізувати у своїй діловій практиці творчі стратегії. На тлі поширення комп'ютерно-опосередкованих освітніх механізмів і засобів, зокрема, ноо-технології – технології створення інформації у вигляді, що відповідає психофізіології людини, для реалізації оптимізованих інформаційно-обмінних процесів у системі "людина–інформація", набуває особливої актуальності *проблема* формування аналітичної компетенції в процесі підготовки магістрів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи.

Формування фахових компетентностей майбутніх аналітиків документної інформації природно пов'язано з необхідністю здійснення *компаративного аналізу* в процесі документно-інформаційних досліджень, а саме – вивчення семантичного аспекту термінолексем.

Мета даного дослідження – визначення співвіднесеності понять "наукова критика", "конструктивна критика" та "рецензія", оскільки дослідження у будь-якій науковій галузі потребує семантико-аналітичного, критичного підходу при описі як компонентів структури, так і соціокомунікаційних ситуацій.

Невід'ємним складником наукової діяльності є *критика*, адже саме аналітичний підхід до існуючих теорій та усвідомлення їхньої досконалості/недосконалості стимулює розвиток наукової думки. Звідси – наукова критика є своєрідним індикатором істинності елементів наукового знання. Феномен наукової критики привертає і привертає увагу багатьох мислителів: вперше Е. Еннекен («Наукова критика», 1888 р.) інтерпретував літературний твір за принципами естетики – від аналізу до синтезу, потім - І. Я. Франко (трактат «Із секретів поетичної творчості», 1898 р.), надалі йому приділяли увагу І.Р. Гальперін, Р.Т. Гром'як, Н.Г. Баранець, А.Б. Верьовкін, О.Л. Балацька, І.В. Хоменко та ін.

Аналіз праць названих дослідників дає підстави виокремити основні трактування власне наукової критики (гр. *kritike* – мистецтво розбирати, судити):

іманентна цінність науки, важливий метод її вдосконалення і розвитку [1];

аналітико-синтетичний розгляд будь-яких об'єктивних явищ чи суб'єктивних картин у всіх сферах науки [2];

розвиток чи спростування раніше визнаних положень [3];

полеміка з іншими напрямками чи окремими вченими [3].

Базу наукової критики становлять стандарти, положення, інструкції, правила і норми наукової діяльності. Тому виділяють два способи наукової критики: аналіз продуктів наукової діяльності за її стандартами та аналіз самих стандартів.

Формами наукової критики є такі: дискурсивна, дослідна (спостережувально-експериментальна) та практична аргументація і контраргументація, висування альтернативних

концепцій і способів вирішення наявних пізнавальних та практичних проблем [1].

Формою наукової критики та одним із жанрів літературної критики є рецензія (лат. *recensio* – розгляд) – письмова критична оцінка, визначення сильних сторін і недоліків наукового дослідження. Жодна наукова праця не публікується без рецензування. Рецензія є інформаційним документом, результатом аналітико-синтетичної переробки інформації, яка міститься в тексті-оригіналі, результатом компресії інформації з тексту наукової роботи до певних розмірів [4].

Взаємозв'язок понять наведено на Рис. 1.

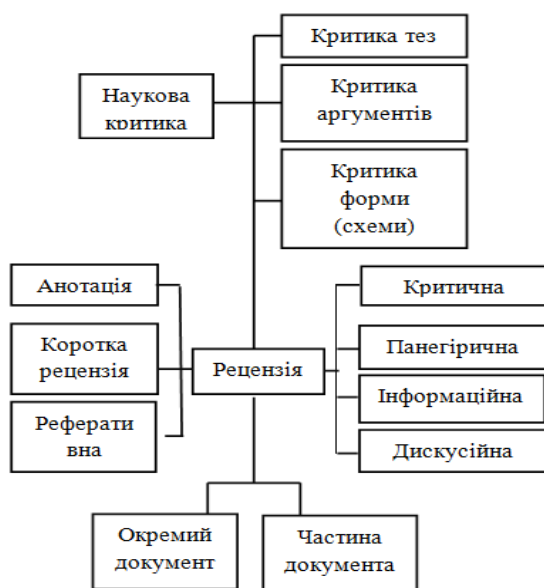

Рис. 1. Взаємозв'язок понять «наукова критика» і «рецензія»

Критична рецензія відрізняється рішучою незгодою рецензента з основною ідеєю роботи, формою подання концепції. Панегірична рецензія сконцентрована тільки на виділенні позитивних якостей дослідження і не має суттєвих критичних зауважень. Інформаційна рецензія є нейтральною у когнітивному і емоційному сенсі. У дискусійній рецензії повідомляються основні положення аналізованої роботи, зазначаються її позитивні та негативні сторони, висловлюється згода з певним концептуальними положеннями, деякі ідеї критикуються або вказується їх недостатня обґрунтованість і пропонується власне бачення проблеми [5].

Висновок. Отже, дієвим інструментарієм формування аналітичної компетенції у майбутніх професіоналів сфери документних комунікацій вважаємо такі види лінгвістичного аналізу, як етимологічний, семантичний та компаративний. Ці методи вивчення ключових терміноодиниць сприяють реалізації і освітнього завдання, і наукового прагнення до визначення ступеня неоднорідності й відкритості системи конкретної фахової термінології [6].

ЛІТЕРАТУРА

- [1] Философия: Энциклопедический словарь [Электрон. ресурс] / Под ред. А. А. Ивина. — М.: Гардарики, 2004. — 1072 с. — Режим доступа: <http://terme.ru/termin/nauchnaja-kritika>
- [2] Гром'як, Р. Історія української літературної критики (від початків до кінця XIX століття): посібн. для студ. гуманітарн. фак.-тів ВНЗ / Р. Гром'як.— Тернопіль: Підручники і посібники, 1999.— 224 с.
- [3] Гальперин, И.Р. Текст как объект лингвистического анализа / И.Р. Гальперин.— М.: Наука, 1981.— 140 с.
- [4] Гуменюк, Н.Г. Наукова рецензія як інформативний дискурс [Електрон. ресурс] / Н.Г. Гуменюк // Науковий потенціал 2017: зб. мат. XIII Міжнар. інтернет-конф., 20-22 березня 2017 р.— Режим доступу: <http://intkonf.org/kand-filol-nauk-gumenyuk-n-g-naukova-retsenziya-yak-informativniy-diskurs/>
- [5] Баранец, Н.Г. Научная критика в научном сообществе и ее значение для научной традиции / Н.Г. Баранец, А.Б. Верёвкин // Симбирский научный вестник.— 2011.— № 2.— С. 128-135.
- [6] Коляда-Березовська, Т.Ф. Компаративний аналіз як метод навчання фаховій термінології [Електрон. ресурс] / Т.Ф. Коляда-Березовська, А. Удовицька // Актуальні питання документознавства та інформаційної діяльності: теорії та інновації: зб. матеріалів III Міжнар. наук.- практ. коф., м. Одеса, 23-24 березн. 2017 р. — Дніпропетровськ: Середняк Т.К., 2017 — С. 80-87. — Режим доступу: <http://www.adverta.com.ua/publications/Aktualni-pytannya-dokumentoznavstva-ta-informatsiynoyi-diyalnosti-teoriyi-ta-innovatsiyi-Odesa-2017.pdf>